

**Моніторингові дослідження навчальних досягнень: методики,
інструменти, інтерпретація результатів»
(методичні рекомендації)**

Моніторинг вивчається й використовується в межах різних сфер науково-практичної діяльності, у тому числі педагогічної. Під моніторингом ми розуміємо відповідні механізми контролю й відстеження якості освіти, спостереження за освітнім процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату.

Реформування освіти в Україні (особливо «Нова українська школа») тісно пов'язане з моніторингом як інструментом оцінки ефективності змін, що включає зовнішні дослідження, що проводить Український центр оцінювання якості освіти для порівняння результатів та внутрішні механізми для самооцінки закладів освіти з метою покращення якості навчання і досягнення європейських стандартів через підвищення автономії та компетентнісно-орієнтований підхід.

Поява освітніх закладів різних типів, постійна зміна потреб ринку праці, зміни в структурі системи управління освітою потребують створення єдиної системи освітньої статистики і показників якості освіти.

Моніторингові дослідження у сфері освіти проводяться з різною метою залежно від об'єкта оцінювання, рівня проведення дослідження й рівня узагальнення результатів. **Об'єктами моніторингу** в освіті можуть бути:

- знеособлена інформація про учасників освітнього процесу;
- освітні та управлінські процеси в закладі (ах) освіти;
- різні види діяльності учасників освітнього процесу (навчальна, викладацька, організаційна, управлінська тощо);
- умови здійснення освітньої та управлінської діяльності (матеріально-технічні, санітарно-гігієнічні, нормативно-правові, кадрові, фінансові, навчально-методичні тощо);
- результати запровадження освітніх змін, інновацій;
- стан організації освітнього процесу в закладі освіти;
- результати навчання та розвитку здобувачів освіти, формування їх компетентностей.

Суб'єктами моніторингу можуть бути Міністерство освіти і науки України; Державна служба якості освіти України, її територіальні органи; Український центр оцінювання якості освіти, його регіональні центри; наукові організації, наукові, науково-методичні установи, інші установи, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України; заклади освіти, їх засновники або уповноважені ними особи; інші юридичні особи, які здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності.

Суб'єктами, які здійснюють науково-методологічний супровід моніторингу, можуть бути заклади вищої освіти, заклади післядипломної педагогічної освіти, науково-дослідні інститути, інші наукові, науково-методичні та методичні установи, наукові організації відповідно до законодавства та їх установчих документів.

Учасниками дослідження можуть бути заклади дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти; здобувачі загальної середньої освіти та позашкільної; педагогічні працівники; батьки.

Під час проведення моніторингових досліджень радимо правильно розставляти **акценти**:

1) моніторинг не є засобом контролю та збору інформації, спрямованим на подальші адміністративні висновки (заохочення, стягнення, покарання);

2) результати моніторингових досліджень направлені на виявлення досягнень та недоліків, визначення стратегії змін у державній освітній політиці, забезпечення конкурентоздатності освітніх систем;

3) діагностичні методики мають пропонуватися у доступній для сприйняття формі;

4) отримана у процесі моніторингового дослідження інформація не має абсолютного характеру, є оперативною у певному часовому проміжку;

5) моніторинг є одним із інструментів удосконалення основних та важливих складових об'єкту чи суб'єкту дослідження.

Моніторинг може бути внутрішнім і зовнішнім та проводитися на локальному, регіональному, загальнодержавному, міжнародному рівнях.

Моніторинг на **локальному рівні** може проводитися для дослідження:

– стану та результатів освіти, освітньої діяльності закладу освіти (на рівні закладу освіти);

– стану та результатів функціонування і розвитку системи освіти села, селища, міста, району, об'єднаної територіальної громади (на місцевому рівні).

На замовлення органів управління освітою моніторингові дослідження на регіональному рівні проводяться для дослідження стану та результатів функціонування і розвитку системи освіти територіальних громад області.

Участь у моніторингових дослідженнях **регіонального рівня** дає можливість:

– отримати допомогу з питань організації, проведення досліджень в закладах освіти, аналізу їх результатів, створення внутрішньої системи забезпечення якості освіти;

– одержати дані про заклад освіти та використати їх у подальшій діяльності, в тому числі під час аналізу роботи за навчальний рік та річному плануванні;

– здійснювати моніторинг за регіональними показниками, що можуть бути включені до системи внутрішнього моніторингу;

– проводити дослідження за наданими інструментаріями.

Моніторинг на **загальнодержавному рівні** проводиться для дослідження стану та результатів функціонування і розвитку системи освіти (окремих її складових) в Україні (загальнодержавний зовнішній моніторинг якості початкової освіти, моніторинг впровадження реформи Нової української школи).

Моніторинг на **міжнародному рівні** проводиться для дослідження стану та результатів функціонування і розвитку системи освіти (окремих її складових)

України в порівнянні з іншими країнами шляхом участі в міжнародних порівняльних дослідженнях якості природничо-математичної освіти (TIMSS), якості освіти (PISA), читацької грамотності (PIRLS).

Отже, моніторинг якості освіти – спеціальна система систематичного збору, обробки й зберігання, розповсюдження інформації про стан освіти, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки і основних тенденцій її розвитку та розробки, науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення ефективності функціонування освітньої галузі.

Під час проведення моніторингових досліджень локального рівня (внутрішкільні моніторинги) завдання директора закладу освіти ефективно використати результати такого моніторингу, зробити правильні висновки та на їх основі розробити і реалізувати план розвитку тієї чи іншої сфери діяльності закладу, та, як наслідок, покращити результати навчання учнів у майбутньому.

Як свідчать результати інституційних аудитів, які проводила Державна служба якості освіти, лише у третині шкіл аналізуються результати внутрішніх моніторингів і приймаються рішення щодо коригування роботи.

Результати моніторингу є найкращим індикатором якості освітньої діяльності. Адже це дає змогу вивчити ситуацію та переконатися в тому, що освітній процес у школі позитивно впливає на успішність дітей. Це своєрідний маркер для директора, який показує ефективність витрачених зусиль та ресурсів. Якісно моніторинг від контролю відрізняє його системність і подальше коригування результатів.

Разом з тим моніторинги – це і можливість проаналізувати ефективність роботи педагогів. Завдяки інструментам моніторингу директор може відстежити позитивні чи негативні тенденції у роботі кожного конкретного вчителя, як педагоги впроваджують у класах систему оцінювання, чи реалізують компетентнісне навчання, як взаємодіють із аудиторією тощо.

Іншою причиною проводити внутрішні моніторинги успішності учнів, навчальних досягнень учнів є необхідність надавати зворотний зв'язок педагогам про результати їхньої діяльності. Адже якісний та обґрунтований відгук керівника – важлива частина розвитку та мотивації вчителя.

Проводячи внутрішні моніторинги, керівництво школи також може вивчати систему оцінювання в закладі: як її реалізують педагоги, наскільки вона досконала, чи є проблеми тощо.

Разом з тим моніторинг може бути корисним і у виявленні більш точкових проблем. Наприклад, швидко визначити коло учнів, які демонструють тенденцію до погіршення результатів навчання. Побачивши якнайраніше проблему, школа може оперативно на неї зреагувати та мінімізувати такі ризики.

Моніторинг якості навчальної діяльності заснований на **принципах**:

- узгодженості нормативно-правового, організаційного та науково-методичного забезпечення його складових;

- об'єктивності одержання та обробки інформації, що передбачає максимальне включення суб'єктивних оцінок, врахування всіх результатів, створення для всіх учасників дослідження рівних умов перевірки якості підготовки;
- комплексності дослідження різних аспектів навчального процесу, обробки та аналізу одержаних результатів;
- безперервності та тривалості спостережень за станом навчальної діяльності;
- своєчасності отримання, обробки та використання об'єктивної інформації про якість навчальної діяльності;
- перспективності запланованих моніторингових досліджень, спрямованості їх на розв'язання актуальних завдань;
- рефлексивності – аналізу на всіх рівнях управління якістю результатів навчальної діяльності; здійсненні самооцінки і самоконтролю;
- гуманістичної спрямованості моніторингу створення обставин довіри, доброзичливості, поваги до особистості, сприятливих умов, позитивного емоційного мікроклімату, неможливості використання результатів дослідження для застосування будь-яких репресивних дій;
- відкритості та оперативності доведення результатів досліджень до керівництва навчального закладу, громадськості.

Основні **методики** моніторингових досліджень навчальних досягнень включають:

- тестування (використання стандартизованих тестів для об'єктивної оцінки знань);
- анкетування та опитування (вивчення ставлення учнів, батьків та вчителів до освітнього процесу);
- спостереження (систематичне відстеження активності та поведінки учнів на уроках);
- аналіз документації та продуктів діяльності (перевірка класних журналів, робочих зошитів, творчих робіт);
- порівняльний аналіз (зіставлення результатів між різними класами, школами або етапами навчання (динаміка);

Моніторинг передбачає поєднання емпіричних методів (вимірювання) з теоретичними (аналіз, синтез, узагальнення) для своєчасного коригування освітнього процесу.

Основні **інструменти** моніторингових досліджень навчальних досягнень учнів включають стандартизовані тести, контрольні роботи, анкети, опитувальники, інтерв'ю та аналіз документів. Ці методи забезпечують систематичний збір, обробку та аналіз інформації про стан освітнього процесу, дозволяючи відстежувати тенденції, коригувати навчання та оцінювати рівень компетентностей учнів.

До основних інструментів належать:

- тестові матеріали (стандартизовані тести, які перевіряють рівень навчальних досягнень з певних предметів);

- письмові роботи (контрольні роботи, диктанти, твори, тести);
- методи опитування (анкети (для учнів, батьків, педагогів), інтерв'ю, бесіди для виявлення ставлення до навчання);
- аналіз документації (вивчення журналів, щоденників, портфоліо учнів, результатів внутрішнього самооцінювання);
- спостереження (систематичне спостереження за освітнім процесом).

Ці інструменти допомагають здійснювати внутрішній та зовнішній моніторинг якості освіти.

Інтерпретація результатів моніторингу навчальних досягнень – це аналіз зібраних даних для оцінки якості навчання, виявлення чинників впливу та коригування освітнього процесу. Вона включає порівняння результатів з нормами, визначення тенденцій (прогресу/регресу) та розробку рекомендацій для покращення успішності учнів.

Основні етапи та методи інтерпретації:

- аналіз показників (зіставлення індивідуальних результатів з середніми показниками по класу/школі);
- виявлення причин (визначення того, що вплинуло на результат (якість викладання, мотивація учнів, складність матеріалу);
- тенденції та динаміка (порівняння результатів у часі (поточне, тематичне, річне оцінювання) для відстеження розвитку);
- оцінка якості знань (аналіз того, чи є відповідність вимогам Державного стандарту, чи учні можуть самостійно застосовувати знання);

Результати інтерпретації використовуються для:

- коригування планів (коригування методів навчання для усунення прогалин у знаннях);
- формувального оцінювання (вчителі та учні розуміють, над чим працювати далі);
- прийняття управлінських рішень (впровадження індивідуальних траєкторій навчання).

Основні етапи внутрішнього моніторингу результатів навчання, навчальних досягнень учнів

Етап I. Збір інформації

Джерела інформації:

Учніські роботи

Одним із засобів отримання інформації про успішність навчання учнів є діагностувальні роботи. З точки зору інструментарію такі роботи можуть бути побудовані по-різному. Для отримання справді релевантних результатів керівникові школи важливо мати в арсеналі різноманітні інструменти, поєднувати їх та застосовувати креативність у їх підборі для того чи іншого предмету. Під час розроблення завдань для внутрішнього моніторингу можна використати завдання міжнародних моніторингів PISA, TIMSS та інших.

Інструментами для проведення діагностувальних робіт можуть бути тести, побудовані на компетентнісній основі. Такі тести дають змогу оцінити не лише знання, але й уміння та навички учнів. Втім тести з компетентнісними

завданнями ще не досить поширені, а простий тест на знання не покаже повноцінної картини. Тому, крім цього інструменту, варто застосовувати й інші.

Навчальні проєкти. На жаль, поки мало популярний та поширений формат моніторингу. Втім не варто недооцінювати проєкт як інструмент моніторингу, наприклад з інформатики.

Есе. Написання учнями есе, наприклад з історії, продемонструє одночасно і знання, і вміння учнів аналізувати інформацію.

Усні інструменти моніторингу. Затратний з точки зору часових ресурсів інструмент, втім виправданий для глибшого вивчення освітнього процесу.

2. Результати ДПА та ЗНО

Результати ДПА, ЗНО та пробного ЗНО, яке проводить чимала кількість шкіл, також може бути джерелом для збору інформації під час внутрішнього моніторингу результатів навчання учнів.

Маючи цей інструмент в руках, директору варто використати його також і для порівняння успішності учнів за результатами ЗНО та їхніх річних оцінок. Такий порівняльний аналіз дасть змогу вивчити надійність системи оцінювання. Якщо директор побачить разючу різницю, це буде сигналом для більш ретельного дослідження роботи вчителя та системи оцінювання, яку він застосовує.

3. Класні журнали

Джерелом інформації для директора також є класний журнал. Відстеження динаміки результатів навчання учнів за оцінками в журналі дасть змогу виявити тенденції та проблемні місця у викладацькій діяльності. Адже оцінки учнів можуть розповісти і про систему оцінювання, і про взаємодію педагога з класом, і про відгук класу про педагога.

Відстеження поточного і підсумкового оцінювання класу може показати тенденцію до зниження або підвищення результатів навчання учнів. Це однозначний сигнал для адміністрації, що цей аспект потребує детальнішого вивчення.

Динаміка оцінок в журналі допоможе керівництву школи промоніторити діяльність нового вчителя та допомогти йому адаптуватися до середовища. Порівняльний аналіз результатів навчання новоприбулих учнів із рівнем їхніх результатів навчання у попередніх закладах освіти дасть змогу керівнику оптимізувати процес адаптації таких дітей.

Етап II. Аналіз результатів моніторингу

Здійснення моніторингу – це лише частина справи. Надзвичайно важливо для директора проаналізувати його результати та зробити відповідні висновки. У цьому полягає різниця між звичайним оцінюванням успішності учнів, яке проводять вчителі, і моніторингом, яке проводить керівництво школи.

Тоді як учитель може відстежувати динаміку прогресу окремого учня, директор має в руках інструменти для більш глобального вивчення роботи школи та, відповідно, важелі впливу на те, як школа буде розвиватися надалі та як її розвиток буде впливати на результати навчання учнів.

Інформацію, отриману під час внутрішнього моніторингу результатів навчання, необхідно проаналізувати та узагальнити. На її основі керівництво школи визначає тенденції, досягнення й труднощі. Наприклад, тенденції до зниження успішності в класі після зміни вчителя чи через появу нового учня або активність групи учнів, чи зафіксовані випадки булінгу тощо.

Результати моніторингу можна вивчати, використовуючи метод SWOT-аналізу – визначити сильні та слабкі сторони, загрози і можливості. Додатково керівник школи для аналізу результатів моніторингу може звернутися до методу угруповань – систематизувати отриману інформацію за загальними ознаками. Це можуть бути напрями або більш конкретні групи.

Проводити моніторинг варто двічі на рік з предметів інваріантної складової навчального плану.

Етап III. Планування заходів за підсумками моніторингу

Директору важливо мати максимально повну картину, відстежувати зміни й тенденції, уміти зіставити фактори та, важливо, зробити належні висновки.

Розпізнавання сигналів – це та якість та уміння, якими має володіти ефективний керівник закладу. Сигнали дають ґрунт для більш глибокого дослідження проблем, що можуть критися будь-де – у психологічному кліматі, особистій неприязні чи конфліктах чи інших аспектах роботи закладу.

Проаналізувавши результати моніторингу, виявивши сильні та слабкі сторони, керівник має скласти план заходів для вирішення виявлених проблем, а також для стимулювання розвитку виявлених позитивних тенденцій. Це дасть змогу керівнику школи ефективно використати отриману інформацію, спроектувати точки зростання закладу, перетворюючи слабкі сторони на сильні.

Перші, з ким директору важливо працювати у напрямі покращення якості освітньої діяльності школи, – це педагоги. Позитивна динаміка результатів навчання, успішне застосування системи оцінювання та інші досягнення педагогів обов'язково потребують заохочення. Підтримка директора та висловлення публічної подяки серед колективу – проста, але цінна частина роботи директора як керівника. Адже визнання успіхів – це мотивація вчителя та поштовх для інших розвиватися.

Якщо ж під час моніторингу керівник виявляє ті чи інші проблеми у роботі вчителя, не варто влаштовувати публічного осуду. Директор як менеджер має підтримати своїх підлеглих, промоніторити роботу вчителя більш прискіпливо, виявити точкові проблемні місця та запропонувати педагогу підвищення кваліфікації за напрямом, що потребує покращення, прикріпити до вчителя наставника або ментора, або ж знайти і запропонувати інші варіанти навчання.

Відповідальність щодо здійснення внутрішнього моніторингу навчальних досягнень учнів покладається на методичну раду закладу освіти.

Методична рада школи:

– забезпечує виконання покладених на неї завдань з питань здійснення внутрішнього моніторингу відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», нормативно-правових актів щодо організації

навчально-виховного процесу, проводить внутрішній моніторинг, координує і контролює діяльність щодо забезпечення об'єктивності, валідності, надійності, врахування психолого-педагогічних особливостей, систематичності, гуманістичної спрямованості;

- проводить єдину науково-методичну політику з питань здійснення внутрішнього моніторингу, впровадження нових технологій діагностування, направлених на забезпечення синхронності процесів спостереження, замірювання, отримання на цій основі знань про стан об'єкта з подальшим моделюванням, прогнозуванням та прийняттям відповідного управлінського рішення;

- розробляє систему здійснення внутрішнього моніторингу, яка безпосередньо підпорядковується педагогічній раді;

- забезпечує опрацювання та прийняття нових, перегляд і скасування попередніх методик щодо здійснення внутрішнього моніторингу, здійснює контроль за їх виконанням;

- забезпечує функціонування системи внутрішнього моніторингу в школі;

- веде облік моніторингових досліджень;

- організовує підготовку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань здійснення моніторингових досліджень;

- організовує і проводить наради, конференції, семінари, виставки з питань моніторингу;

- здійснює постійний зв'язок з Комунальним закладом Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, методичними службами з питань моніторингових досліджень;

- бере участь у міжнародному співробітництві з питань моніторингових досліджень.

Контроль за проведенням моніторингу здійснює **адміністрація школи**.

Періодичність проведення моніторингових досліджень визначається адміністрацією закладу. Особи, що здійснюють моніторинг, несуть персональну відповідальність за достовірність і об'єктивність наданої інформації. Особи, які організовують моніторинг, несуть персональну відповідальність за обробку даних моніторингу, їх аналіз та використання, поширення результатів.

З урахуванням змін, що відбуваються в освіті, можливий перегляд системи показників моніторингу та вдосконалення методів і напрямків досліджень. За результатами моніторингу готуються аналітичні матеріали. Зазначені матеріали включають аналітичну інформацію та пропозиції з питань, вирішення яких знаходиться в компетенції органів управління освітою.

Задля якісного забезпечення проведення моніторингових досліджень відділам (управлінням) освітою **рекомендуємо**:

1. Опрацювати та проаналізувати бібліографію за напрямом моніторингових досліджень якості освіти, а саме:

Байназарова О. Система моніторингу якості освіти на регіональному рівні // Моніторингові дослідження як інформаційна база в системі управління

якістю освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [Луцьк, 29–30 березня 2005 р.] – Луцьк: Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, 2005. – 129 с.

Блог PISA. URL: <https://pisa.testportal.gov.ua/blog/>.

Бухлова Н. Тренінг про тренінг. Формування самоосвітньої компетентності учнів. – К.: Шкільний світ, 2009. – 128 с.

Бодненко Д. Моніторинг навчальної діяльності: навчальний посібник / Д. Бодненко. – К.: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2014. – 276 с.

Гриневич Л. Методологічні засади цілісності системи моніторингу якості освіти / Л. Гриневич // Освіта і управління, 2010. – № 4. – С.16-27.

Дайджести Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти за результатами проведеного міжнародного дослідження якості освіти PISA 2018, 2022 років, загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти 2018, 2021, 2024 років. URL: <https://www.soippo.edu.ua/index.php/7011-dajdzhesti-materialiv-za-rezultatami-provedennya-zzmyapo-pisa>.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у сфері освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-20#Text>.

Запитання – відповіді (ДПА-4). URL: <https://testportal.gov.ua/zapytannya-vidpovidi-dpa-4/>.

Лахненко І. Як провести самооцінювання внутрішньої системи забезпечення якості освіти / І. Лахненко // Заступник директора школи. – 2021. – № 1. – С. 11-17.

Матеріали для вчителів (ЗЗМЯПО). URL: <https://testportal.gov.ua/materialy/>.

Міжнародний звіт PISA-2022. Том I. URL: <https://testportal.gov.ua/pisa-2022-oprylyudneno-tom-i-mizhnarodnogo-zvitu-stan-navchannya-ta-rivnosti-v-osviti-ukrayinskoyu-movoyu/>.

Моніторинг навчальних досягнень учнів. Завдання, види, типи. URL: <https://oplatforma.com.ua/article/1237-qqq-17-m3-15-03-2017-poryadok-montoringu-uspshnost-u-zagalnoosvtnomu-navchalnomu-zaklad>

Моніторинг як інструмент управління якістю освіти. / А Шегеда. URL: <https://imso.zippo.net.ua/wp-content/uploads/2023/03/11-Шегеда.pdf>

Моніторинг якості освіти. Педагогічний аналіз. Електронний ресурс освіта.ua. URL: <https://osvita.ua/school/method/353/>.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.01.2020 № 54 «Порядок проведення моніторингу якості освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-20#Text>.

Напрями самооцінювання якості освітньої діяльності. Управлінські процеси закладу освіти / Державна служба якості освіти України // Директор школи. – 2022. – № 1–2. – С. 22–77.

Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022 (креативне мислення). URL: <https://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/Naczionalnyj-zvit-iz-kreatyvno-myslennya.pdf>.

Овадюк О. Система оцінювання здобувачів освіти: компоненти, вимоги, само оцінювання / О. Овадюк // Заступник директора школи. – 2021. – № 1. – С. 19-22.

Основні результати та висновки PISA-2022. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/907/90711/PISA-2022_Nacionalnij_zvit_korotkij.pdf.

«Організація моніторингових досліджень в загальноосвітньому навчальному закладі». Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/organizaciya-monitoringovih-doslidzhen-u-zagalnoosvitnomu-navchalnomu-zakladi-465807.html>.

Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти : Монографія / За ред. Ляшенко О.І. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 160 с.

Педагогічна діагностика: завдання, методи, інструменти / [упоряд. Т. О. Лукіна]. – К.: Проект «Рівний доступ до якісної освіти», 2008. – 59 с.

Посібник «PISA: математична грамотність». URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/Math_PISA_Framework-1.pdf.

Посібник «PISA: природничо-наукова грамотність». URL: https://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/09/Science_PISA_UKR.pdf.

Посібник «PISA: читацька грамотність». URL: https://kristti.com.ua/wp-content/uploads/2018/04/PISA_Reading.pdf.

Презентація національного звіту за результатами креативного мислення PISA-2022. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iUCBxllzFfY&t=3819s>.

Презентація результатів міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VkZqP22S9GM>.

Прокопенко Н. Основні результати порівняльного дослідження якості природничо-математичної освіти TIMSS. URL: <http://education-ua.org/ua/analytics/68-osnovni-rezultati/>.

Результати II циклу ЗЗМЯПО-2021. URL: <https://testportal.gov.ua/rezultaty-drugogo-tsyklu-zzmyapo/>.

Результати III циклу ЗЗМЯПО-2024. URL: <https://testportal.gov.ua/rezultaty-tretogo-tsyklu-zzmyapo/>.

Рекомендації щодо формування математичної компетентності учнів на рівні початкової освіти (за результатами ЗЗМЯПО, 2022 рік). URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/Metodychni_matematychna.pdf.

Рекомендації щодо формування читацької компетентності учнів на рівні початкової освіти (за результатами ЗЗМЯПО, 2022 рік). URL: <https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/chyt-gram-24-10-22.pdf>.

Рекомендації щодо формування математичної, читацької та природничо-наукової компетентностей (за результатами ЗЗМЯПО, 2025 рік). URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/Metodychni_rekomendatsiyi_ZZMYAPO_2025_ost.pdf.

Рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 30.05.2019 № 4/4-20 «Про Стратегію розвитку освітніх оцінювань у сфері загальної середньої освіти в Україні до 2030 року». URL: <http://chd2.donets->

osvita.gov.ua/wp-content/uploads/2021/09/rishennya-kolegiya-mon-%E2%84%96-4-4-20-strategiya-rozvytku-oczynyuvannya.pdf

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері загальної середньої освіти «Нова українська школа». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80#Text>.

Сидоренко О. Створення системи моніторингу якості освіти в Україні: регіональний досвід і перспектива / О. Сидоренко // Наук. Часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова : зб. наук. праць. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. – 2013. – № 43. – С.196-202.

Стратегія розвитку освітніх оцінювань у сфері загальної середньої освіти в Україні до 2030 року. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/190523_Strategiya-osvitnih-otsinyuvan_UTSOYAO.pdf.

Тенденції якості освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти: аналітичний звіт за результатами інституційних аудитів (2020–2021) / Державна служба якості освіти // Директор школи. – 2022. – № 3–4. – С. 26–59.

Тестувальник PISA. URL: <https://pisa.testportal.gov.ua/yak-korystuvatysya-testuvalnykom-pisa/>.

Тести незалежного тестування в межах сертифікації вчителів минулих років. URL: <https://testportal.gov.ua/pidgotovka-sertyfikatsiya/>.

Технологія проведення моніторингових досліджень. (Із досвіду роботи). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2013. – 85 с. [Електронний ресурс]. – (Режим доступу: <http://www.edu-post-diploma.kharkov.ua>)

Томич І., Колесник І. Моніторинг як інноваційний інструмент забезпечення якості освіти / І. Томич, І. Колесник // Директор школи. – 2012. – № 10. – С. 43–52.

Удовиченко І. В. Професійна компетентність та здатність до інноваційної діяльності вчителя як передумова ефективного навчання випускників старшої школи / І. В. Удовиченко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2017. № 7–8 (62–63). – С. 34–37.

Удовиченко І. В. Теоретичні засади організації методичної роботи вчителів профільних класів у контексті вимог нової української школи / І. В. Удовиченко / Вісник післядипломної освіти : [зб. наук. пр.]. – Київ : АТОПОЛ ГРУП, 2017. – Вип. 3 (32). – С. 146–154.

Ярошук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: навчальний посібник / Л. Г. Ярошук – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2010. – 248 с.

2. Інформувати директорів, учителів, учнів закладів загальної середньої освіти про результати міжнародного дослідження PISA, загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» з метою застосування в освітньому процесі компетентнісних завдань та вивчення їх навчальних досягнень.

3. Інформувати керівників, учителів закладів загальної середньої освіти про особливості проведення моніторингових досліджень навчальних досягнень учнів, використовуючи методичні рекомендації.

4. Сприяти залученню закладів освіти до участі в моніторингових дослідженнях навчальних досягнень учнів.

5. Під час планування заходів зважати на результати проведених моніторингових досліджень навчальних досягнень учнів та наданих методичних рекомендацій.

Завідувач навчально-методичного
відділу моніторинг якості освіти
та зовнішнього незалежного оцінювання
Комунального закладу Сумський
обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти

(підпис наявний в оригіналі)

О. І. Остапенко